

osobuje a tím současně ohrožuje soukromé právo žalobcovo (viz rozhodnutí čí. 9593, 12100 Sb. n. s.). Nezbytnou náležitostí určovací žaloby jest podle § 228 c. ř. s. žalobcův právní zájem, aby právní poměr nebo právo nebo pravost listiny byly soudním rozhodnutím na jisto postaveny co nejdříve. Tento právní zájem musí tu býti aspoň v době, kdy byl vydán rozsudek první stolice (viz rozhodnutí čí. 10285 Sb. n. s.). Otázka právního zájmu ve smyslu § 228 c. ř. s. jest otázkou právního posouzení a jest ji zkoumati z úřadu i soudu vyšší stolice. Při tom jest míti na paměti, že ani právní zájem o sobě neodůvodňuje ještě žalobu určovací, ježto zákon žádá nutkavý právní zájem, jak plyne ze slov »co nejdříve«, takže právní postavení žalobcovo musí býti takové, by rychlé určení sporného právního poměru nebo práva bylo jediným žádoucím východiskem (srovnej rozhodnutí čí. 11630 a 12100 Sb. n. s.). Podle § 228 c. ř. s. nemusí sice žalobce svůj právní zájem přímo tvrditi, ale k tomu, aby soud mohl z úřadu zkoumati, zda žalobce skutečně má právní zájem na bezokladném určení, jest přece třeba, by žalobce přednesl a v případě popření i prokázal skutkové okolnosti, z nichž onen jeho právní zájem vyvěrá (viz rozhodnutí čí. 10155 Sb. n. s.). V souzené věci uvedl sice žalobce v odstavci VIII. žaloby, že »se vidí nucena k žalobě proto, že žalovaná strana trvá na dodržení koupě losů na splátky«, ale k opodstatnění tohoto důvodu neuvedl žádných skutečností, z nichž by bylo lze souditi, jakým způsobem vlastně žalované družstvo ohrožuje soukromé právo žalobcovo a jaký zájem žalobce nutí k vedení sporu o pouhé určení, že kupní smlouva není po právu, ač jest nasnadě, že by bylo přece hospodárnější a účelnější, kdyby se žalobce domáhal na žalovaném družstvu přímo splnění onoho svého nároku, který by pro něj vyplýval z neplatnosti smlouvy. Žalované družstvo výslovně namítalo již v žalobní odpovědi, že žalobce nemá žádného právního zájmu na určovací žádosti a že svůj právní zájem ani neosvědčuje, avšak žalobce přes to nepřednesl v uvedeném směru nic skutkového. Mimo to prohlásil právní zástupce žalovaného družstva při ústním jednání ještě před vydáním rozsudku prvního soudu, že žalované družstvo ze sporného obchodu neodvozuje pro sebe žádných důsledků po případě nároku. Není proto třeba doplnění řízení, jak nařídil odvolací soud.

Čís. 15293.

Právní postavení postoupeného dlužníka při postupu téže pohledávky několik věřitelům.

Účinky takového postupu v poměru mezi postupitelem a postupníky a v poměru mezi postupníky a postoupeným dlužníkem.

Zpětným postupem se nestal další postup dodatečně účinným konvalidací, nýbrž k právní účinnosti proti dlužníku jest třeba nového postupu.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv II 717/34.)

Proti žalobě na zaplacení zažalované pohledávky namítla žalovaná firma »Gö.«, že žalobce Oskar G. není ke sporu aktivně legitimován,

poněvadž zažalovaná pohledávka byla ještě dříve, než byla postoupena žalobci firmou N., postoupena touto firmou firmě T., jež ji po čase zpět postoupila firmě N., ale po té, když došlo k postupní smlouvě o ní mezi žalobcem a firmou N. Nižší soudy uznaly podle žaloby částkou 586 Kč 30 h, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Smlouva o postupu projevuje svou účinnost vůči dlužníku teprve tehdy, až o nastalé cessi nabude vědomí. Může tedy svému dřívějšímu věřiteli s právní účinností platiti, dokud mu nový věřitel nebyl sdělen. Když byla nějaká pohledávka vícekrát cedována a dlužník o každé cessi byl zpraven, má platiti věřiteli, jemuž pohledávka byla dříve postoupena a ne snad věřiteli, na něhož byla pohledávka později cedována, dlužník však byl o pozdější cessi dříve zpraven než o časově předchozí cessi. V souzeném případě byla dne 9. února 1931 cedována firmou N. firmě T. ve výši 9.451 Kč 70 h. Dlužníkem byla firma »Gö.«. Dne 10. prosince 1931 postoupila firma N. Oskaru G-ovi (žalobci) zbývající částku této pohledávky ve výši 3.451 Kč 70 h a dne 23. ledna 1932 stala se zpětná cesse této pohledávky se strany firmy T. firmě N. Z toho tedy vyplývá, že firma N. postoupila žalobci pohledávku, které již neměla, a že tudíž cesse na žalobce nebyla právně účinná. Žalobce Oskar G. nezískal cessí vůči žalovanému pohledávky ve výši 3.451 Kč 70 h, zvláště ne zpětnou cessí ze dne 23. ledna 1932 na firmu N. K podpoře opačného názoru nelze se uchýliti k ustanovení § 366 obč. zák. Tímto zákonným místem jest vysloveno, že když nevlastník nějakou věc zcizí, později však k ní získá vlastnictví, nemůže na základě získaného vlastnictví žádati vydání věci od onoho, jemuž ji svého času zcizil, neboť tohoto předpisu nelze užití na právo obligační. V případě § 366 obč. zák. získal někdo držbu nebo detenci nějaké věci. Při postoupení neexistující pohledávky však cessionář nezískal vůbec nic, takže se tu nemůže nic konvalidovati. Nemá též významu, že se může i budoucí pohledávka postoupiti. To jest jistě správné, ale o to zde nejde. Firma N. nepostoupila žalobci žádným způsobem nějakou pohledávku, která jí měla vzniknouti v budoucnosti vůči firmě »Gö.« (žalované), neboť v dopise z 10. prosince 1931 se praví, že částka 3.451 Kč 70 h, kterou firma »Gö.« firmě N. byla dlužna, byla cedována G-ovi a že tato částka je už dávno splatná. Z toho jde přece jasně najevo, že úmysl cessionáře směřoval k tomu, získati už existující pohledávku, nebo že už takovou získal, o čemž uvědomoval dlužníka. Firma »Gö.« byla také o cessi ze dne 9. února 1931 uvědoměna, neboť firma T. dne 5. března 1931 píše firmě »Gö.«, aby zaplatila pohledávku 9.451 Kč 70 h, která jí byla postoupena od N., a dne 31. března 1931 píše N. žalobci, aby splatné saldo v částce 9.451 Kč 70 h poukázal firmě T. Tyto dva dopisy musí býti považovány za dostatečné uvědomění o nastalé cessi. Co se týče domnělého uznání pohledávky žalovanou, jest odvolací soud názoru, že žalovaná neuznala pohledávku vůči G-ovi (žalobci) jako správnou. V dopisech uvádí jen, že firma »Gö.« bude působiti na N., aby částky, které dostal od žalované, odvedl G-ovi (žalobci). Z korespondence je patrné, že žalovaná byla názoru, že bude musiti, když se nestane nějaké urovnání po dobrém, pohledávku G-ovi (žalobci) zaplatiti. V tom jedině nelze spatřo-

vati uznání pohledávky a tím méně zřeknutí se možnosti, platnost cesse v procesu popíratí. Žalovaná mohla býti tehdy, když psala zmíněné dopisy, v právním omylu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce odporuje právnímu názoru odvolacího soudu, že další postup zažalované pohledávky, již firma N. byla postoupila firmě T., na žalobkyni před jejím zpětným postupem firmou T. na firmu N., jest proti žalované bez právního účinku a že žalovaná byla oprávněna zaplatiti postoupenou pohledávku bez zřetele na onen druhý postup původní věřitelce firmě N., jakmile došlo k zpětnému postupu na ni. Leč tento názor jest správný. Postoupí-li týž věřitel tutéž pohledávku postupně několika osobám, jest zřejmé, že právně účinným je toliko první postup, jímž právě pohledávka přestala býti majetkem původního věřitele a vymyká se tedy jeho další právní dispozici. Další postup může míti jen ten význam, že postupitel se zaváže opatřiti novému postupníku postoupenou pohledávku. Jen potud jest správný názor, že druhý postup má také účinky pozitivní. V poměru mezi postupitelem a dlužníkem však druhý postup pozitivního účinku nemá a nezakládá zejména závazek dlužníka zaplatiti postoupenou pohledávku druhému postupníku, a to ani po té, když byl vyrozuměn o tom, že postoupená pohledávka byla prvním postupníkem zpět postoupena postupiteli, neboť tím stal se postupitel sice opět věřitelem a nabyl disposičního práva s pohledávkou, ale jen od doby zpětného postupu; tím se však nezměnilo nic na tom, že v době od prvního postupu až do jeho odvolání zpětným postupem, původní věřitel věřitelem nebyl, tudíž pohledávku dále postoupiti nemohl, a že, učinil-li přece tak, jest druhý postup proti dlužníku bezúčinným, byv učiněn osobou k tomu neoprávněnou, takže dlužník byl oprávněn druhý postup nechat bez povšimnutí a zachovati se tak, jako by k němu vůbec nebylo došlo. Lze arciť postoupiti i budoucí pohledávku a věřitel může tudíž postoupiti účinně i pohledávku již postoupenou pro případ, že mu bude zpět postoupena. Avšak o tento případ v souzené věci nejde. Odvolací soud poukázal tu právem na dopis žalobce ze dne 10. prosince 1931, v němž žalobce v době, kdy zažalovaná pohledávka nebyla ještě zpět postoupena firmou T., žalované sděluje, že má postoupenou částku 3.451 Kč 70 h, již žalovaná dluhuje firmě N., že částka jest již dávno splatná a že tudíž žalovanou žádá o okamžité její zaplacení. Toto sdělení vylučuje, že by bylo šlo jen o postup pro případ zpětného postupu částky 3.451 Kč 70 h od firmy T., o níž v dopise není vůbec zmínky. Zpětným postupem nestal se druhý postup dodatečně účinným, nekonvalidoval. Zákon uznává konvalidaci bezúčinného právního jednání jen ve výjimečných případech (na př. §§ 88, 366, 2. věta, 1016 obč. zák.). Jinak platí pravidlo: quod ab initio non valet, non potest tractu temporis convalescere. Toto pravidlo platí také v souzené věci, poněvadž není právního předpisu, podle něhož další postup, jenž jest bezúčinný pro nedostatek disposiční moci

postupitelovy nad postoupenou pohledávkou, stane se účinným již tím, že postupitel napotom zpětným postupem opět nabyl disposiční moci nad pohledávkou. K tomu by bylo zapotřebí nového projevu vůle stran (postupitele a postupníka), směřujícího k postupu pohledávky, v kterémžto případě by však šlo o nový postup. Obdoby § 366, 2. věty obč. zák. nelze se tu dovolávat. Tato by byla snad přípustna mezi žalobcem a firmou N., ale nikoliv mezi žalobcem a žalovanou, mezi nimiž není poměr zcizitele k nabyvateli, předpokládaný v § 366, 2. věta obč. zák. Odvolací soud právem uznal též, že žalovaná neuznala za žalovanou pohledávku vůči žalobci za správnou. V tomto směru jsou důvody odvolacího rozsudku ve shodě s předpisy §§ 863 a 1396 obč. zák.

Čís. 15294.

Hostinský provozující společně jak živnost hotelierskou s přechováváním cizinců, tak i živnost restaurátorskou a kavárenskou, neručí ani podle § 970 obč. zák., ani podle § 1313 a) obč. zák. za věci uložené hotelovým hostem v místnostech restauračních anebo kavárenských.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv II 812/34.)

Žalobkyni, jež se ubytovala v hotelu žalovaného, byl v kavárenské místnosti odcizen kožich, kde jej pověsil na věšák číšník, zaměstnanec žalovaného. Žaloba na zaplacení náhrady škody tím žalobkyni vzešlé byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Rozhodnutí sporu závisí na otázce, zdali žalovaný jako hostinský, který poskytuje cizincům bydlo, ručí žalobkyni, jež určitého dne odpoledne byla přijata jako host hotelu žalovaným provozovaného, za ztrátu kožichu, jež žalobkyně téhož dne večer v kavárně žalovaným rovněž provozované odevzdala číšníkovi, který jej pověsil za jejími zády někde na hák, odkud se ztratil byv odcizen neznámým pachatelem. Pokud se žalobkyně dovolává ustanovení § 970 obč. zák., nutno míti na zřeteli, že toto ustanovení se vztahuje toliko na hostinské provozující přechovávání cizinců, že se však nevztahuje na majitele restaurací a kaváren kteří cizincům bydlo neposkytují. Provozuje-li tedy hostinský společně jak hotel s přechováváním hostů, tak i kavárnu, nutno rozeznávat, zdali škoda nebo ztráta nastala v provozu toho či onoho podniku, a neručí hotelier, jenž jest zároveň restaurátorem nebo kavárníkem, dle § 970 obč. zák. za věci uložené hotelovým hostem v místnostech restauračních nebo kavárenských. To vyplývá z výkladu pojmu »věci, které byly vneseny od přijatých hostů«, neboť jimi lze rozuměti jen ony, které byly vneseny v provozu oné živnosti, jež zakládá zotřené ručení hostinského. Dovolatelka jako hotelový host nebyla nikterak odkázána